St. 282 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) V Trstu, v torek 28. novembra 1922 Posamezna številka 20 cent. Letnik XLVII

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Pisma naj se pošiljajo uredništvu. Ne rankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Gerbec. Tiskarna Edinost. Tiskarna Edinost. Naročnina za mesec L ... ce L 19.50, ... Za inozemstvo mesečno 4 lire več. — Telefon ...

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2 — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Posnemanje slabih zgledov

Pripravljeni smo morali biti tudi na to. Taka je neizogibna usoda narodnih manjšin, ki so postavljene na tako težko preizkušnjo kakor naša slovanska manjšina v Italiji. Prišla je torej vladna stranka, za sedaj na Goriškem. Če bo imela srečo tam, bi se — to se razume — organizacija raztegnila tudi na druge dele Julijske Krajine. Pretekli petek je izšla tudi že prva številka glasila nove «stranke», ki so mu ti samozvani «pristaši neposrednega sporazuma» dali ime «Glas Julijske Benečije». Na prvi strani se šopiri proglas, ki je v slovenskem in italijanskem jeziku nasloviljen na «tovariše fašiste». In tako se nam je torej ta novopečena politična organizacija predstavila kot slovenska fašistovska stranka. Dosledno temu so dali tudi svojemu listu podnaslov «tedensko glasilo fašizma».

V taki obliki so se nam predstavili ti novi «osrečevalci» našega izmučenega naroda in naše dovolj natrpičene dežele. In da bo vsa stvar še bolj vabljiva in nedolžna, so napisali z debelimi črkami na svojo zastavo: pobratimstvo in sporazum med Slovani in Italijani. S tem geslom naj bi se lovili naši ljudje. In kakor se vidi, se jih je nekoliko že vlovilo. Par ducatov omahljivcev ali neznačajnežev našega rodu je že delo glavo v zanjko, ki so jim jo spretno nastavili nekateri brezvestni politični pusto- in koristolovci. Tisti, ki sodijo stvari le po zunanjosti in po besedah, ne da bi znali gledati v notranjost stvari in izprevideti grde namene, ki naj jih prikriva lepa beseda, so se dali premamiti in so hlastno segli po bleščečih «darilih», ki so jim jih ponudili. Segli so po njih, ne da bi se vprašali, ali ni morda v vsaki izmed teh novo pečenih političnih slaščic skrita zavratna kroglica morilnega strupa. Sporazum med Italijani in Slovani! Saj je to cilj, ki ga želimo vsi doseči, po katerem iskreno hrepeni vse naše ljudstvo!

Ali če kje in kedaj, velja tu tisti znani rek: Timeo Danaos et dona ferentes! Bojim se Danajcev posebno tedaj, kadar prinašajo darove! Sporazum bi bil zares dragocen dar. Ali ne moremo zaupati ljudem, ki nam ga sedaj — obetajo.

Na čelo te akcije se je postavil gospod Bandelj. Poznamo moža že iz časov, ko je v Postojni vršil službo okrajnega šolskega nadzornika. Bil je pokoren sluga svojega gospodarja. Nočemo mu biti krivični in ne izključujemo povsem možnosti, da ne bi v kaki notranji gubici svojega srca res želel sporazuma med Italijani in Slovani, da ni še povsem pozabil svojega slovenskega rojstva. Toda rekli smo že: ni gospodar, ampak sluga. Tudi ne gospodar nad svojim mišljenjem. To se mora umikati pred — službo. Program novemu društvu so naložili drugi.

Ti drugi pa naj si ne domišljajo nikar, da so iztaknili kaj novega, izvirnega. To je le posnetek starih, slabih vzorcev. In vrhu vsega vzorcev, ki bi jih morali odklanjati z vso zoprnostjo ravno Italijani. Avstrijski vzorci so to. Tudi pokojna Avstrija je operirala s takimi poizkusi med svojimi slovanskimi narodi. Na misel nam prihajajo časi zlasti izza začetka sedemdesetih let, ko je v Avstriji vladal žalostni prosluli nemški liberalizem. Tudi tedaj so ustanavljali po naših krajih vladne stranke. Že iz previdnosti pa jim niso dajali naslova «vladna, ali celo «nemška», ampak označali so te stranke kot «verfassungstreu», «ustavoverne», to je: zveste državni ustavi. Kakor je bil namen zavraten, tako je bila tudi označba velika laž. Saj so hoteli pod to pretvezo kratiti narodom prav tisto, kar jim je dajala državna ustava! Ta je vsebovala tudi tisti sloveči paragraf 19., ki je zagotavljal narodom popolno enakopravnost v uradu, v šoli in v vsem javnem življenju. Oni pa so hoteli narod narodno razdevati in ga zavajati, da bi odnehal od borbe za svoje pravice.

Takih vladnih strank pa niso snovali možje iz ljudstva, ampak politični uradniki, po deželi okrajni glavarji in ljudje, ki so bili po svoji službi ali drugače s svojo eksistenco odvisni od njih. Morali so! Saj je znano, da taki okrajni glavarji niso bili to, kar bi morali biti: upravni uradniki, marveč je bila njihova služba v prvi vrsti policajska. Politične oblasti so bile upravne le v toliko, da so ukaze, dobljene od višje oblasti, sporočale županstvom, da so gnjavile in strahovale «nepokorne» župane in jim nalagale globe. Sicer pa so bili okrajni glavarji le državni policaji. Po jastrebje so prežali nad političnim mišljenjem podrejenih državnih uradnikov in vsega ljudstva v njihovih pašalikih. Nič čudnega ni bilo torej, da so bili podrejeni jim uradniki — izvzemši, seveda, slučaje, ko je imel uradnik kljub svoji uradni uniformi nekoliko trdnejšo hrbtenico — zvesti oprode vladnega sistema, strogi «ustavoverci» in pristaši vladne stranke. In kaj so dosegli s temi poizkusi dušenja čustev in mišljenja ljudstva? Sistem je imel na svoji strani svoje uradnike in tu pa tam kakega neznačajneža med ljudstvom; pri ostalem delu poštenega in značajnega ljudstva pa je bila vladavina tem bolj osodom.

Pa imamo še en drug zgled iz časov bivše Avstrije, ki ga hočejo posnemati sedanji snovatelji vladne stranke na Goriškem. Ta zgled pa je našim Italijanom še veliko bližji. Nekdanji gospodarji v tržaški občini so z enako zavratnostjo osnovali v Trstu politično društvo «Concordia», ki mu je bil, kakor so govorili, namen: sloga in prijateljstvo med italijanskimi meščani in slovenskimi okoličani. Resnični namen pa je bil ta, da bi društvo zanašalo razdor med okoliško ljudstvo, da bi se vsaj del okoličanov izneveril stvari svojega naroda. Računali so, da bo to pospeševalo **poitalijančevanje naše okolice.** Prišlo pa je drugače, nego so računali. V svoji slepoti so poverjali vse občinske funkcije po naših vaseh — vaških načelnikov, poljskih čuvajev itd. — le svojim podrepnikom brez vsakega ozira na to, da so bili dotičniki v premnogih slučajih na najslabšem glasu tudi v moralnem pogledu in so bili zato skrajno osovraženi pri ljudstvu. Nezogibna posledica je bila ta, da so pridobili na svojo stran le najslabše elemente med našim ljudstvom, dočim se je ostali pošteni del ljudstva tem zvesteje oklenil svojega političnega vodstva. Pri vsakih volitvah, posebno pri volitvah v državni zbor, je «Concordia» žalostno pogorela. Pridobili so pač neko število pokvarjenih in podkupljivih ljudi, **politično pa so neizmerno izgubili.** «Concordia» je umrla neslavne smrti, da sami nismo vedeli kedaj.

Take zglede hočejo posnemati snovatelji nove vladne stranke na Goriškem. Uspeh pa ne bo — o tem smo trdno prepričani — nič drugačen, nego je bil pri nas. To tem bolj gotovo, ker so razmere na Goriškem vendar precej drugačne in za odpor proti takim poizkusom ugodnejše, nego so bile tedaj pri nas na tržaškem ozemlju. Utegnejo vloviti tu pa tam kakega slabiča ali kratkovidneža in lahkoverneža; **masa našega naroda pa jim ne pojde na lim.** Za to nam jamčijo narodna zavednost in politična zrelost našega ljudstva in pa budnost njegovih voditeljev. Po takih vijugastih poteh — in to je res žalostno na stvari — se ne dovaja do sporazuma in pomirjenja med obema narodoma. Mečejo se le plamenice v zubelj. Če bi jim bilo res na tem ležeče, da pride do narodnega miru v deželi, bi stopili v dogovore s poštenim ljudstvom in njegovimi zastopniki. **Druge poti ni do sporazuma!** Ljudje pa, ki snujejo sedaj vladno stranko na Goriškem, bodo le kvarili vsako prizadevanje za dosego resničnega sporazuma. Čim bolj si bodo prizadevali, da bi pripomogli svojemu «programu» do veljave, tem bolj bodo škodovali stvari sami, katero so napisali na svoj bahavi, toda negativni prapor. Tudi vse njihovo prizadevanje je skozinskoz negativno in razdiralno. To je edina bolezen vseh takih gibanj, ki morajo vsled tega vsa prej ali slej žalostno — izginiti. Taka bo tudi usoda nove «stranke» na Goriškem. In te usode je ne bo moglo rešiti niti «fašistovsko pavovo perje», s katerim se bedasto lišpa in napihuje.

Italija

Zbornica glasovala vladi pooblastilo za preuredbo birokracije in davčno reformo

RIM, 26. Poslanska zbornica je odobrila na svoji včerajšnji seji s poimenskim glasovanjem sledečo resolucijo: «Poslanska zbornica smatra, da je v interesu domovine potrebno dati kr. vladi neomejeno pooblastilo, da bi lahko svobodno in brez parlamentarnega postopanja rešila najnujnejša finančna in upravna vprašanja, odobrava zakonski načrt in prehaja k razpravi o posameznih členih.» Resolucija, ki jo je predložil poslanec Randi, je bila sprejeta z 275 glasovi proti 90.

Okrožnica ministra za javni uk univerzam

RIM, 27. Minister za javni uk je naslovil na vse univerze okrožnico, v kateri opozarja, da je vsled vojnih in povojnih dogodkov in posebno tudi zadnjih političnih dogodkov trpela disciplina, ugled zakonov in oblastev med študirajočo mladino. Šola je, pravi okrožnica, eden najbolj delikatnih organov države in državne vesti in v njej se morajo pred vsem takoj uvesti in udejstvovati spoštovanje zakonov, red, disciplina in sicer prosvitljena a vendar prisrčna in udana pokornost napram državni oblasti. Okrožnica poziva na vzpostavo reda in discipline in računa pri tem na sodelovanje učiteljev in učencev. Končno zahteva, naj se strogo kaznuje vsak čin, ki ima namen motiti redno poslovanje pouka in izzivati nezadovoljnost ali neubogljivost napram državni oblasti.

Posredovanje predsednika vinske industrije pri ministrstvih

RIM, 27. Predsednik generalne konfederacije italijanske vinske industrije kom. Ercole Brambilla je stopil, podpiran s strani generalnega ravnatelja zadruge prof. Angela Armata, te dni svojega bivanja v Rimu v stik z ministrstvi, ki pridejo pri tej stroki v poštev. Ministru industrije je predočil, da bi bilo umestno zvišati na šest število italijanskih delegatov, ki pojdejo na pariško konferenco, kjer se bo razpravljala obramba vina med raznimi vinorodnimi državami proti prohibicijonizmu, dalje je predlagal ministru, naj se imenuje trgovinski prideljenec v Bruxellesju; tudi naj vlada podpira zopetno vpeljavo železniškega abonementa na zone za vinsko industrijo. Tudi s finančnim ministrom in drugimi činitelji ministrstva se je posvetoval glede fiskalnih bremen.

Dementi reških fašistov in odgovor generalnega tajnika

RIM, 26. Generalni tajnik notranjega ministrstva kom. Michele Bianchi je prejel od reškega fašja sledečo brzojavko: Neki v prestolici izhajajoči dnevnik je 23. t. m. objavil neko poročilo iz Reke, po katerem bi bil reški fašjo sklenil resolucijo, ki je absolutno nasprotna svetomargeritskim dogovorom. Poročilo vsebuje neko našo resolucijo od 11. septembra t. l., sicer ne popolnoma točno, in skuša vzbujati z vidno tendencijoznostjo vtis, kot bi se bila ta resolucija sklenila 22. novembra na nekem našem občnem zboru, ki ga nikoli ni bilo. Medtem ko vršimo preiskave, da čim prej ugotovimo avtorja nevrednega manevra, prosimo, da se ministrski predsednik opozori na to neumno goljufijo ter se mu zagotavlja popolna brezpogojna disciplina reškega fašja. Podpisan: Antonini.

Generalni tajnik je takole odgovoril: Jemljemo z zadovoljstvom na znanje vašo brzojavko, javljajočo nevredni manever. Treba je odgovornega izslediti. N. E. Mussolini me pooblašča, da se vam zahvaljujem za zagotovilo o vaši popolni in brezpogojni disciplini, ter vam zagotavlja, da se bodo interesi Reke krepko varovali.

Odnošaji med Vatikanom in Francijo

RIM, 26. Odnošaji med Francijo in sv. stolico so prišli na mrtvo točko. Francoska vlada ni še predložila Vatikanu mikake zadovoljive formule za ureditev pravnega položaja katoliške cerkve v Franciji. V vatikanskih krogih se bojijo, da bo naletel Poincarè pri svojih prizadevanjih, da najde kako podlago za sporazum s cerkvijo, na nov močan odpor v parlamentu, vsled katerega bi se mu celo mogel omajati položaj. Na drugi strani pa se Vatikan zaveda, da bi v slučaju padca sedanje vlade ne mogla nova vlada nuditi nič več, nego je bilo že zapopadeno v zadnjem predlogu, ki pa ga je papež Pij XI. odklonil.

Jugoslavija

Hrvaški izključili frankovce

ZAGREB, 26. Hrvatski blok je imel včeraj popoldne sejo, na kateri je sklenil, da se iz bloka izključijo Frankovci. Radić je bil pooblaščen, da nadaljuje sedanjo akcijo glede sporazuma in prihoda Hrvatskega bloka v narodno skupščino. Dalje so na seji sklepali o roku odhoda v Belgrad. Odločitev je prepuščena Radiću samemu.

Vsa javnost v Belgradu spremlja Radićevo akcijo z veliko pozornostjo. Nekateri listi menijo, da pride Radić v Belgrad, drugi pa zatrjujejo, da prevari svoje zaveznike in vse one, s katerimi je doslej razpravljal. Demokratski krogi naglašajo, da je pretirano od Hrvatskega bloka, ako zahteva, da prideta Davidović in Protić na sestanek v Brod. Ako naj se kje srečajo zastopniki Hrvatskega bloka in imenovana politika, more biti to edino v prestolnicah, v Belgradu ali Zagrebu.

«Beogradski Dnevnik» meni, da je pričakovati prihoda Hrvatskega bloka z Radićem na čelu v narodni skupščini že 27. t. m. Blok zahteva, da se predsednik narodne skupščine izmenja z drugo osebnostjo.

Včeraj dopoldne je vladala v političnih krogih največja napetost. Uredništva listov so neprestano izpraševala, kaj se poroča iz Zagreba. Z napetostjo so oni, ki so sigurno pričakovali, da pride Radić v Belgrad, čitali v belgrajski «Tribuni» izjavo nekega uglednega člana Hrvatskega bloka dopisniku «Tribune» v Zagrebu, ki se glasi: «Že mesec dni je poteklo, odkar govori vsa javnost o naši odločitvi, da pridemo v Belgrad. Te vesti širi parlamentarna opozicija, ki se nadeja naše pomoči proti vladi Pašića in Pribičevića. Ako bi bili sigurni, da bi mi vrgli vlado in stvorili novo kombinacijo, potem bi imel naš prihod zanje pomen. A to na žalost ni sigurno in mi ne smemo riskirati, da pridemo v položaj, ki bi ne bil niti malo zavidanja vreden. Mi smo v načelu sklenili, da ne pridemo, dokler ne dobimo garancij, da bo ta parlament delal še nekaj časa. Teh garancij pa ne more nihče dati. Zato moramo dobro premisliti, preden pridemo v Belgrad, ker pridobimo vrlo malo, ako pade Pašićeva vlada, a izgubimo vse, ako ne pade».

Rusija

Rusko odposlanstvo

MOSKVA, 26. Odpotovalo je v Lausanno rusko odposlanstvo, katero tvorijo Čičerin kot predsednik, Rakovski, Vorovski in Emdivani.

Daljni Vzhod in Rusija

MOSKVA, 26. Predsedništvo vseruskega osrednjega izvrševalnega odbora je poslalo predsedniku revolucionarnega odbora na daljnem Vzhodu Kobozevu brzojavko, v kateri sprejema na znanje sklepe ustavodajnega odbora in pozdravlja njegov razid, uvedbo sovjetske vlade in pridružitev k federaciji sovjetskih republik. Vrhovni osrednji izvrševalni odbor je proglasil sovjetske republike daljnega Vzhoda za sestavni del sovjetske federacije.

Gospodarsko obnavljanje Rusije

RIGA, 25. Ruska in švedska vlada sta stopili v pogovore radi sklenitve trgovinske pogodbe. Ruska vlada je zopet dovolila izvoz žita, krompirja in sladkorne repe. Petrograjska občina je zopet spravila v obrat neko važno tvornico cementa. Istotako sta zopet začeli delati dve važni predilnici v Moskvi.

Prizadevanja, da bi se povečala proizvodnja premoga v kotlini reke Donec, so imela uspeh. Pošiljatev premoga je dosegla 18 miljonov pudov; od tega je bilo 10 miljonov pudov pridržanih za potrebe železnic. Finančni komisariat je sklenil dovoliti dolgoročne kredite v prid nekaterim podjetjem za proizvodnjo kemičnih izdelkov in elektrotehničnih naprav. Za pomoč južnoruskim industrijam je bila ustanovljena velika industrijska banka s sedežem v Rostovu ob Donu.

Izkoriščanje gozdov v severni Rusiji se razvija. Izvoz lesa preko Arhangelska je bil v prvih 20 dnevih meseca oktobra dvakrat večji nego v mesecu septembru.

Poljska

Izjave zunanjega ministra

VARŠAVA, 27. Minister za zunanje zadeve je podal časnikarjem izjave o lausannski konferenci, češ da je zasigural zaščito življenskih interesov Poljske, katera hoče ostati pri svojem mirnem sodelovanju pri nadaljnih razpravah o ureditvi vprašanj na bližnjem vzhodu. Poljska bo mogoče pozvana, da se izjavi o nekaterih glavnih vprašanjih in bo gledala, da bo imela enak glas kakor druge države. — Minister je dal nato izraza upanju, da bo svet veleposlanikov kmalu rešil, ugodno za Poljsko, janovinsko vprašanje ter tako pomagal vzpostaviti dobre odnošaje med Poljsko in Čehoslovaško. Minister je še dodal, da mora biti vprašanje Memela rešeno z neodvisnostjo mesta na način, da bo imela Poljska in Litva sloboden dostop v luko. Konečno je minister izjavil, da se bo Poljska udeležila konference za razorožitev v Moskvi z namenom, da ojača mir.

Nemčija

Burna seja nemškega parlamenta — Zaupnica Cunovi vladi

BERLIN, 26. Včerajšnje zasedanje državnega zbora je poteklo jako burno: Zbornica je bila na vse zgodaj popolnoma nabita, ker je pričakovala odločitve glede težkih očitkov proti novemu ministru za prehrano dr. Müller-Ponnu s strani socialnih demokratov zaradi njegovih zvez z renskimi separatisti. Državni kancelar Cuno je izjavil, da je dr. Müller-Ponn odstopil. Prečital je njegovo pismo, ki pravi, da prosi kljub temu, da se je vlada prepričala o njegovem patrijotičnem mišljenju, za svoj odpust, ker pod takimi pogoji ne more vršiti dolžnosti. To je prvi slučaj v Nemčiji, da je moral novo imenovani minister takoj ob nastopu vsled osebnih napadov sam odstopiti.

Poslanec dr. Stresemann (ljudska stranka) je izjavil, da se je italijanska politika obrnila v škodo Nemčije. Z Ameriko je treba skleniti boljše gospodarske zveze. Glede Francije je povdarjal, da še ni bila nikoli tako močna kot danes in da žive v njej krogi, ki delujejo na razpadi Nemčije.

Po govorih še nekaterih govornikov je bil zavrnjen predlog komunistov za nezaupnico sprejet na predlog demokratov za zaupnico z ogromno večino. Glasovali so zanj tudi socialisti z vsemi glasovi.

Avstrija

Ženevski dogovor v avstrijskem parlamentu

DUNAJ, 27. Avstrijski parlament je odobril s 103 proti 68 glasovom zapisnike o ženevskih dogovorih za ozdravljenje avstrijskih financ. Opozicija socialistov se je naslanjala na to, da se je Avstrija podvrgla tujemu nadzorstvu, ki ga zastopa generalni komisar in pooblastila potrebna vladi, da v dveh letih udejstvi program ozdravljenja; ta opozicija je bila ob začetku zelo živa in se je pozneje omilila ter se omejila na zgolj formalno opozicijo z namenom, da se oddeli odgovornost socialistov od one meščanskih strank. Sedaj se pričakuje ratifikacija od držav, ki so prevzele jamstvo, da se potem praktično začne z udejstvovanjem načrta izdelanega od Društva narodov.

Primemba ženevskega dogovora

DUNAJ, 27. Narodna skupščina je zaključila predpoldne drugo čitanje načrta o zakonu, tičočem se vzpostavitve, finančnega programa in reform na podlagi ženevskega dogovora, je dalje odobrila v drugem in tretjem čitanju zakon, tičoč se ustvaritve izrednega sveta za izvrševanje izredne polne moči, podeljene vladi. Jutri predpoldne se bo vršilo tretje čitanje zakona o rekonstrukciji in tako bodo stopili v veljavo vsi zakonski načrti, ki se nanašajo na ženevski dogovor.

Amerika

Razorožitvene pogodbe in predsednik Harding

LONDON, 26. Listom poročajo iz Washingtona 25. t. m.: V parlamentu se izjavlja, da predsednik Harding nima namena povedati že sedaj, kako bo ravnal, ako bi se washingtonske pogodbe o razorožitvi ne ratificirale s strani vseh držav, ki so jih podpisale. Vsekakor se dostavlja, da je predsednik trdno prepričan, da se delo, izvršeno od konference za razorožitev, ne bo nikoli vničilo.

Grška

Grški veleizdajniški proces

LONDON, 27. Atenski «Timesov» dopisnik poroča, da ve iz gotovega vira, da je grška vlada odgovorila na angleško noto, ki se je potegovala za obtožene ministre, v smislu, da je zahtevala od angleške vlade jamstvo, da se v procesu prizadete osebe v primeru izgona ne bi več povrnile v Grčijo in se ne bi več udeleževile političnega življenja. Londonska vlada je odklonila tako jamstvo.

LONDON, 27. Vest iz Aten o posredovanju angleške vlade v prilog obtoženih ministrov se potrjuje; dodaja se, da je ta korak bil vzrok padca grške vlade. To posredovanje bo prišlo do razprave v dolnji zbornici tekom tega tedna.

Novo grško ministrstvo

ATENE, 27. Generalu Bombaiosu se je posrečilo sestaviti kabinet s 5 vojaškimi in 8 civilnimi člani. Aleksander, bivši poslanik v Bernu, je prevzel listnico vnanjih stvari.

Konferenca v Lausanni

Različne seje

LAUSANNE, 26. Komisija za juridične zadeve je imela svojo sejo. V tej komisiji zastopa Italijo prof. Ciamarra. Komisija je pregledovala pooblastila odposlanstev ter jih našla v redu glede vseh držav, ki so se dosedaj javile. Z ozirom na Turčijo je komisija dognala, da je pooblastilo omejeno v tem smislu, da se turško odposlanstvo lahko pogaja le z nekaterimi, določenimi državami in da ni izdano od velike angorske narodne skupščine, ampak enostavno od ministrskega predsednika v Angori. Turško odposlanstvo si je pridržalo dati pojasnila. — Tudi prva komisija je imela sejo pod predsedstvom lorda Curzona ter se je bavila s turškimi mejami. Turški odposlanci so vnovič povdarjali potrebo, da dobijo meje iz leta 1913 in plebiscit v zapadni Traciji. Amerikanski odposlanci so predložili pripombe k trojnemu dogovoru in proti vsakemu drugemu gospodarskemu dogovoru, ki bi se sklenil brez njih. Lord Curzon je opozoril turške odposlance, da so velevlasti solidarne proti njihovim zahtevam, katere se zdijo pretirane.

Prvi nastop ameriških delegatov v Lausanni

LAUSANNE, 26. Na včerajšnji predpoldanski seji, ki je trajala do 1. popoldne, so posegli prvič v debato tudi ameriški zastopniki, in sicer tako, da lahko vpliva odločilno na nadaljni potek. Ameriški opazovalec Child je izjavil, da je prišel čas, ko mora tudi Amerika zavzeti svoje stališče in opozoriti na svojo spomenico, ki jo je odposlala 30. oktobra vsem trem udeleženim velesilam. Washingtonska vlada ne more priznati nobenih teritorijalnih ali gospodarskih posebnih pogodb s Turčijo. V omenjeni spomenici povdarja Amerika, da ne mara vplivati na interese drugih držav, temveč jih hoče braniti in pustiti vsem prosta pota.

Na popoldanski seji konference so obravnavali vprašanje egejskih otokov, ki so od leta 1912. v posesti Grkov. Za proučavanje tega vprašanje je bila določena posebna podkomisija.

Senzacijo dneva tvori nastop Amerike, ki je opustila svoje dosedanje stališče nevmešavanja v evropske zadeve. Zdi se, da so tega najbolj veseli Turki, dočim Franciji in Angliji ni všeč, da jima krati Amerika dosedanjo politiko prostih rok na bližnjem vzhodu. Angleži se zlasti boje, da bo Amerika spravila na razgovor za nje zelo kočljivo mosulsko vprašanje.

V Lausanni se bodo obnovila pogajanja o rusko-talijanski trgovinski pogodbi

RIM, 26. V diplomatskih krogih se zatrjuje, da bo Čičerin poskusil v Lausanni stopiti v stike z italijanskimi zastopniki radi obnovitve pogajanj za sklenitev trgovinskega sporazuma med Italijo in Rusijo. V tem oziru je že prišlo do izmenjave misli med kom. Amadeom Virgilijem, italijanskim trgovinskim zastopnikom, in sovjetsko vlado.

Sultan na Malti

MALTA, 26. Prvič po svojem prihodu na Malto je danes napravil bivši sultan izprehod v avtomobilu guvernerja.

Dnevne vesti

† **Miloš Kamuščič.** V nedeljo predpoldne smo spremili Miloša Kamuščiča k večnemu počitku. Ker naše ljudstvo ob nedeljah pozneje kupuje naš list in so zato prepozno doznali za smrt Kamuščičevo, ni bila udeležba tolika, kakor bi bila secer gotovo ob velikem številu prijateljev, ki jih je imel pokojnik. Pokojni Miloš Kamuščič je bil ena najpopularnejših osebnosti med tržaškimi Slovenci; kot nekdanji učitelj in voditelj na naši slovenski šoli pri Sv. Jakobu, kot neustrašen sotrudnik pri našem narodnem snovanju in kot blaga duša, ki je — če je le mogel — pomagal vsakomur z besedo in dejanjem. Nastopal je na javnih shodih, bil je soborec v vsaki narodni borbi, posebno ob volitvah, z vnemo se je udeleževal v prejšnjih časih našega socialnega življenja. Bil je svojčas predsednik našega, tudi danes še krepkega «Tržaškega podpornega in bralnega društva», ki mu je ohranilo hvaležen spomin za vse, ker je storil za to važno našo napravo. Najlepši svoj dan pa je doživel

kot predsednik pevskega društva «Kolo» pri proslavi desetletnice tega društva. Na to slavje je prišlo tudi ljubljansko pevsko društvo «Ljubljana» korporativno. Tisoči in tisoči so je pozdravljali pred južnim kolodvorom in tisoči in tisoči so je spremljali po tržaških ulicah ob zvokih godbe in neopisnem navdušenju. Popoldne pa se je zbralo na vrtu šole pri Sv. Jakobu neštevilno društev s svojimi zastavami in pa nad 12000 ljudi. Tej ogromni množici je govoril Miloš Kamuščič pozdraven govor, vznešen od žarke ljubezni do slovenske pesmi in slovenskega naroda. In valovelo je navdušenje, kakoršno vidiš le med takim temperamentnim ljudstvom, kakor je naše. S solzami v očeh nam je zagotovljal Miloš: to je najlepši dan mojega življenja! Pokojni Kamuščič pa je bil tudi kot človek nenavadno priljubljen vsem. Že njegova patriarhalična postava — z dolgo košato brado, da so mu otroci pravili sv. Miklavž — ga je prijubila vsakomur in je ovajala njegovo dobročudno dušo. V družbi je bil vedno veseljak. Pred vsem pa ga je dičila skrajna nesebičnost. In sedaj leži tam zunaj pri Sv. Ani v grobnici odličnе tržaške rodbine Chronest, ki je sprejela tudi že umrlo soprogo. Prijateljeval sem žnim tri desetletja. Nikdar ni padla nikaka senca na to najino prijateljstvo. Pošiljam mu v večnost ta svoj prijateljski pozdrav! Počivaj v miru, ker bil si res blaga duša!

M. C.

Pogovor poslanca Wilfana z ministrskim predsednikom Mussolinijem. Preteklo soboto je sprejel ministrski predsednik Mussolini naša poslanca dra Wilfana in Stangerja. Pogovor se je vršil v ministrski dvorani. G. poslanec Wilfan je obrazložil ministrskemu predsedniku naše razmere in se je doteknil vseh naših vprašanj, pri čemer se je s posebnim povdarkom zadržal pri vprašanju zamenjave zadružnega denarja. Ministrski predsednik Mussolini se je živo zanimal za to perečo zadevo kakor tudi za vsa druga naša vprašanja ter si je dal podrobnosti zabeležiti. Poslanec Wilfan mu bo predložil o vseh točkah pogovora tudi posebno podrobno spomenico.

Sonnino. Baron Sidney Sonnino se je rodil leta 1848 v Florenci iz židovske rodbine. Pozneje je postal protestant. V letu 1865. je stopil v diplomatsko službo in je služboval v Madridu, na Dunaju. Berlinu in Versaillesu. Leta 1871 je zapustil diplomatsko službo ter se je posvetil političnemu življenju. Objavil je večje delo o sicilijanskih kmetih. Leta 1880. je bil prvič izvoljen v parlament, kjer se je takoj začel baviti s finančnimi in gospodarskimi vprašanji. Kmalu je postal državni podtajnik, a v drugi Crispijevi vladi je bil od leta 1893. do 1896. finančni minister in začasno minister zaklada. V letih 1905. in 1910 je bil za kratko dobo ministrski predsednik. Po smrti ministra za vnanje stvari di San Giuliano je postal v letu 1914. v ministrstvu Salandra minister za vnanje stvari. V nasprotstvu s svojim predniкom je pripravljal vojno proti Avstriji in je — da zagotovi Italiji vojno pridobitev — sklenil vrsto pogodb, ki pa so se im zavezniki po zaključku vojne večinoma izneverili. Ko je v letu 1918. v Versaillesu to izprevidel, je z Orlandom, tedanjim ministrskim predsednikom, ogorčeno odpotoval, kajti njegova politika se je popolnoma ponesrečila. Odigral je bil svojo vlogo.

Pozor pred sleparji! Nikoli ne more biti človek dovolj previden in nikoli ne more list, ki hoče v vsakem oziru koristiti ljudstvu, zadostno svariti pred različnimi sleparijami, ki prežijo na nas ob vsakem koraku. Prijatelj našega lista nam je sporočil sledeči slučaj, katerega žrtev je postal on sam. preteklo soboto. Vozil se je proti Opčinam v tramvaju. Zraven njega sta sedla dva neznanca, ki sta se začela glasno pogajati za komad sukna. Prodajalec se je zahteval visoko ceno (700 lir), kupec pa je nudil smešno proti-ceno 250 lir. Prodajalec se je razjaril in začel vpiti, in je konečno slovesno izjavil, da dà blago vsakomur za 250 lir le njemu ne, ter presedel v drug kot tramvaja. Naviden kupec je nato naprosil našega prijatelja, naj on kupi blago, da mu ga nato odkupi. Prijatelj je res «not padel», razjarjeni prodajalec mu je rad odstopil blago in komaj je bilo blago v njegovi roki, sta prejšnji kupec in prodajalec izkočila iz tramvaja ter sta izginila. Tako je naš dobrodušni prijatelj plačal kos blaga s 250 lirami, ki ima k večjemu vrednost 100 lir. Omenjamo, da je bila komedija tako izvrstno uprizorjena, da naš prijatelj, ki je olikan, šolan človek, ni vedel, ali bi se jezil ali smejal. Izjavil je, da mu ne bo žal škode, ki jo pretrpi če sten izkustvom odvrne škodo od drugih rojakov. — Kdor hoče kaj kupiti, naj gre k svojemu poštenemu trgovcu. Poulične, prigodne kupčije niso nikoli kaj prida!

«Narod sebi» nosijo napis potrdila blokov, ki jih je založilo «Šolsko društvo» za dan «Naše dece» t. j. 28. decembra. «Šolsko društvo» je nalašč zbralo ta dan za pobiranje darov, ker je zbirka namenjena vzgoji naših nedolžnih otrok. Naš narod, ki mu je na tem, da tu živi in se tu hrani na vekov veke, bo gotovo naredil v polni meri svojo dolžnost! Vsaka vas naj naroči vsaj en blok. Priporočljivo bi bilo, da bi zlasti mladina sama pobirala darove. Ne odlašajte z naročitvijo blokov do zadnjega dne, ampak naročite takoj! Mnogo vasi se je odzvalo klicu «Šolskega društva» in ni dvoma, da iim bodo vse druge sledile!

Važno! Izšla je knjižica, ki vsebuje vsa navodila in določbe za prejemanje invalidske pokojnine oziroma vzdrževalnih prispevkov starišem, sirotam in vdovam po vojakih, ki so v vojni padli ali izginili. Knjižica ima za prilogo tudi vzorce za vse potrebne slučaje prošenj. «Knjižica za invalide» stane L 2'50, po pošti 30 stotink več. — **Pri pošiljatvi po pošti naj se nakaže denar prej.** Tudi po povzetju se ne bo pošiljalo, ker so troški nerazmerno večji. Knjižica se naroča pri pol. društvu «Edinost» v Trstu.

* **Javna knjižnica za okraj Kolonja-Vrdela.** V nedeljo dne 3. t. m., se otvori javna knjižnica društva «Prosvete» v prostorih krožka «Omladine» na Škorklji-Coroneo štev. 770 (campagna Cabiglio). Član postane lahko vsaka oseba, ki bo vpeljana po kakem članu društva «Prosvete» ali «Omladine», ali pa, ki položi kavcijo 10 lir. Vpisnina znaša 1 liro, mesečni prispevek 1 liro. Člani «Prosvete» in «Omladine» so oproščeni vpisnine in članarine.

Knjižnica bo poslovala vsako nedeljo od 10. do 12. ure dopoldne.

Rešilna postaja naznanja občinstvu, da se bodo cepile koze na rešilni postaji samo še do 1. decembra.

Izlet Z. M. D. in M. D. P. je bil v resnici impozanten. Posebno so se izkazale na tem izletu Opčine, ki so bile najbolje zastopane. Masa mladih fantov in deklet je prepevajoč posetila Bane in Orlek, kjer so mladenke z Opčin krasno zapele koračnico «Caričnih Amaconk. mladenke od Sv. Jakoba pa pesem «Slovenka» in «Golobček». Posebno je vsem ugajala «Slovenka», lirična, otožno proseča pesem slovenskega dekleta z izrazito resignacijo: «Kaj maram, da nimam . . . . . !» Po prisrčnem slovesu so se skupine razdelile, Banovci v Bane, Openci na Opčine — Tržačani zopet med mestne zide. Izlet bo gotovo ostal vsem dobro v spominu in vsak si gotovo želi še tako lepega svidenja z bližnjimi okoličani.

Iz tržaškega življenja

Usodepolno petje. — Skrivnosten napad pri Sv. Ivanu. V nedeljo zvečer okoli polnoči se je odigral pri Sv. Ivanu, in sicer nedaleč od cerkve, predrzen napad, ki je zavit v globoko skrivnost.

Evo poročilo:

Osemnajstletni pek Placid Žerjal, stanujoč pri Sv. Ivanu št. 887, je sedel ob tisti uri s štirimi prijatelji na nekem zidu, nedaleč od svetoivanske cerkve. Peli so neko tržaško pesem. Nenadoma pa so se jim približali štirje mladeniči, oboroženi z revolverji ter jim dejali, naj utihnejo s petjem, sicer jim bo slaba predla. Pek pa se je hotel pokazati pogumnega, zato je pel dalje. V tistem hipu pa sta se zaslišala dva strela iz revolverja, in pek se je zgrudil ranjen na tla: ena krogla ga je zadela v prsa, druga pa v desno roko. Nato so vsi štirje mladeniči zbežali. — Ranjenec je bil prepeljan z avtomobilom rešilne postaje v mestno bolnišnico. Njegovo stanje je obupno. Policija zasleduje ranilce, toda do sedaj brez uspeha.

Predrzen roparski napad v ulici Donadoni. — Roparja padla v roke pravici. Zlatar Bruno Trevisan je zaprl v soboto zvečer okoli desete ure svojo zlatarnico v ulici Largo Santorio ter šel nato s svojima sinovoma proti svojemu domu v ulici Piccardi št. 13. Pod pazduho je tiščal rumeno usnjato torbico, v kateri se je nahajalo mnogo zlatenine, vredne nekoliko tisoč lir. Ko je dospel v samotno in slabo razsvetljeno ulico Donadoni, da bi jo od tam zavil v ulico Piccardi, sta nenadoma planila pred njega dva slabo oblečena moška ter mu z revolverjem v roki velela, naj jima izroči torbo. Da bi ga pa nekoliko prestrašila, sta vsak po enkrat ustrelila. Ena teh krogel je ranila zlatarja v desno roko. Zlatar pa ni izgubil hladnokrvnosti, temveč je naglo potegnil iz žepa svoj revolver ter ustrelil enega tolovaja v prsa. Ranjeni tolovaj je bežal po ulici Ferriera. Za njim je tekel zlatarjev sin ter vpil med potjo, naj primejo tolovaja. Na dečkovo upitje se je spustil za tolovajem neki brigadir kraljevih stražnikov, ki ga je kmalu dohitel ter prijel. Tudi drugi tolovaj je bil prijet, ko je bežal po ulici Sette Fontane. Oba tolovaja sta bila peljana na policijo. Tam se je izvedelo, da se imenujeta: Ivan Alessio, star 24 let, brezposelni sluga, stanujoč v ulici delle Mura, in Bruno Luxa, star 26 let, brezposelni delavec, stanujoč v ulici Rigutti št. 24. Ranjeni tolovaj — Luxa — je bil po zaslišanju prepeljan v bolnišnico, njegov tovariš je pa bil peljan v zapor v ulici Coroneo. Moža sta izjavila pri zaslišanju, da ju je beda in brezposelnost dovedla do tega koraka.

Odmevi krvavega dogodka v ulici Giosuè Carducci. V soboto ob pozni uri je umrl v mestni bolnišnici delavec Artur Sivitz, o katerem smo poročali v enj zadnjih številkah našega lista, da so ga našli v ulici Giosue Carducci z razparanim trebuhom. Ime svojega ranilca ni hotel povedati pod nobenim pogojem. Kljub temu pa se je posrečilo policiji, da je aretirala pred par dnevi pravega morilca. Imenuje se: Alfred Smerdu. — Smerdu je sprva trdil, da je nedolžen, potem pa je priznal da je on umoril Sivitza, in sicer radi tega, ker ga je sleparil pri igri na karte

Predrzen tat. — Streljanje v starem mestu. Neki mestni stražnik ki je patruliral v nedeljo zjutraj po ulici Riborgo v starem mestu, je zapazil tam nekega mladeniča, ki je ravnokar okradel vinjenega moža ter nato zbežal. Stražnik se je spustil za njim. Med potjo je parkrat ustrelil z revolverjem v zrak. Razumeje se, da je streljanje povzročilo veliko paniko med pasanti. Stražniku se je posrečilo prijeti mladeniča šele na trgu S. Caterina. Imenuje se: Albert Sobschinsky, star 23 let, brez stalnega bivališča. Mladenič je bil že večkrat v zaporu radi tatvin.

Kdor zna, zna. — Velika sleparija. Tvrdka Metzner, ki ima svoja skladišča v ulici Carlo Ghega, je naročila pred nedolgim časom v inozemstvu štiri glasovirje in 300 stotov likalnikov v vrednosti 35 tisoč lir.

Naročeno blago je dospelo pred dnevi v staro prosto luko. Tvrdka je pooblastila svojega uradnika Frana Kumarja, starega 25 let, stanujočega v ulici Edmondo De Amicis, naj dvigne blago. Kumar je dvignil blago ter ga tudi prodal na svojo roko. Zato so ga spravili pod ključ.

Političen napad v Lonjerju. Včeraj popoldne so pripeljali v mestno bolnišnico fašista Andreja Zulianija, starega 35 let, stanujočega v Lonjerju št. 199. Imel je težke poškodbe na glavi. Dejal je, da so pretepli v Lonjerju radi politike nekateri mladeniči. Radi tega je bilo aretiranih osem Lonjercev.

Vesti z Goriškega

Iz Sežane. Prejeli smo: Z ozirom na dopis «Fašistovski prevrat in sežanska občina», priobčen v Edinosti št. 278 dne 23 tm. opozarjam g. dopisnika predvsem, da se še vedno imenujem Macarol in ne Mazarol, kakor me imenuje on, ter da dosedaj še nisem imel povoda menjati si ime, — Dalje mu povem, da nisem nikomur na poti, ker sem vstopil v sedanji občinski zastop le proti lastni volji, prav tako kakor poprej ob januarskih volitvah. Vzroki so povsem jednostavni: Ni v moji naravi se siliti v ospredje, in preobložen sem službeno tako, da mi ostaja le malo ali nič moči in volje za občinske posle. — Edino kar želim, je živeti v miru z vsemi. —

Da storim konec različnemu neopravičenemu zafrkavanju in pikanju, deloma naravnost smešnemu, ki sem ga v zadnjem času užil dovolj, predvsem pa, da ne bo nihče več imel prilike se samovoljno igrati z mojim imenom, izstopam danes iz občinskega odbora. —

Anton Macarol davčni oficijal.

Tolmin. Tukajšnja podružnica «Šolskega društva» priredi v torek dne 5. decembra t. l. zvečer Miklavžev večer v gostilni g. Kranjca. Pridite vsi, kajti sv. Miklavž namerava obdarovati letos male in velike, stare in mlade.

Ukraden vol. V noči od petka na soboto so tatovi ukradli lepega vola v vrednosti par tisoč lir posestniku Šorcu na Tabru občine Zagorje na Krasu. O tatovih doslej ni sledu.

Vesti z Notranjskega

* **Planina pri Vipavi.** V nedeljo, dne 3. decembra t. l. ob pol treh popoldne bo priredilo društvo «Prosveta» v Trstu na Planini pri Vipavi predavanje o «Gospodarstvu».

DAROVI

Gospod Stanko Godina daruje Šolskemu društvu (podružnica pri Sv. Ivanu) 5 lir, ker se ni mogel udeležiti pogreba pok. Kamuščiča. Denar hrani blagajničarka.

Mesto cvetja na krsto pok. Miloša Kamuščič daruje za Šolsko društvo družina Kodrič Vekoslava L 10 in družina Kravos L 10.

rovalcem iskrena hvala, pokojnika, bivšega blag spomin!

NAŠI DIJAKI STRADAJO. — SPOMINJAJTE SE POVSOD IN VEDNO DIJAŠKE MATICE!

Poslano*)

ROJAKOM.

Na ponovljeni napad tržaške Zadružne zveze na mojo osebo, objavljen v «Edinosti» dne 26. novembra, ki se tiče zamenjave zadružnega denarja, podajem rojakom to-le v znanje:

Položaj našega primorskega naroda je tako žalosten, da smatram, da bi s časnikarskimi prepiri spravljali naše ljudstvo v še slabše razpoloženje.

Pravico imam, da bi z natančnimi podatki dokazal vso obrekovalnost «Zadružne zveze», ki me je — mimogrede omenjeno — prva začela napadati.

Z ozirom na žalostni položaj našega naroda pa se odrekam nadaljni polemiki v časopisju, toda istočasno prosim «Narodni svet», da kot najvišja narodna inštanca prouči sporno vprašanje in je pravično razsodi.

Tako upam, da najbolje ustrežem svojim rojakom.

Virgilij Šček, državni poslanec

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko kolikor mu zakon veleva.

Naša založba v Trstu.

Najnovejše knjige:

JADRANSKI ALMANAH
za L 1923

z bogato vsebino, umetniškimi prilogami in krasno opremo. — Cena broš. L 6'60.

ZA NOVI ROD

Spisal Stanko Majcen. Tri enodejanke: «Profesor Gradnik», «Knjigovodja Hostnik» in «Zamorka». Vse tri igrice so izredno pripravne za naša dramatična društva v mestu in po deželi. — Cena broš. L 4'80, vez. L 5'80.

Dobè in naročajo se v vseh slovenskih knjigarnah.

Borzna poročila.

Tečaji.

Trst, 27. novembra 1922

Jadranska banka	128
Cosulich	347
Dalmatia	393
Gerolimich	1430
Libera Triestina	439
Lloyd	1520
Lussino	63
Martinolich	143
Oceania	115
Premuda	345
Tripcovich	260
Ampelea	599
Cement Dalmatia	380
Cement Spalato	297

Tuja valuta na tržaškem trgu:

ogrske krone	—.87.— —.95
avstrijske krone	—.03.— —.03
češkoslovaške krone	65.—.— 65.50
dinarji	28.30.— 28.70
leji	13.25.— 14.25
marke	— 27.— — 29
dolarji	20.70.— 20.90
francoski franki	143 75.—147.25
švicarski franki	390.—.—395.—
angleški funti papirnati	93.50.— 93.80

Mali oglasi

se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 2'—. Debele črke 40 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 4'—. Kdor išče službo, plača polovično ceno.

OSLOVSKI KAŠALJ se zdravi z zdravilom lekarne Brelich v Sežani 83/1

ZA GARJE, (srbečico) se dobi učinkovito mazilo v Lekarni v Sežani 83/2

SLUŽKINJA za vsa hišna dela se išče. Via Carlo Ghega 10 prodajalna jestvin. 2140

MLADENIČ s petimi šolami, išče službe pri banki ali kakem podjetju. Nastop takoj. Naslov pri upravništvu. 2141

BABICA Cecilija Gulič v Sežani naznanja, da se je preselilà v hišo št. 13. Priporoča se strankam. 2142

POLENOVKE, posušeni slaniki, slane sardele, paradižnikova konserva, milo, se prodaja po najnižjih cenah. Skladišče via Fonderia 6. 2121

OLGA IVANOVA, šivilja, bivša voditeljica tvrdke L. Spengler v Petrogradu, se priporoča cenjenim damam. Via dei Fabbri 4/I, desno. 2119

POSTELJE, schiffoniers 220.— nočne omarice 50.— popolne sobe 900.— vzmeti, žimnice volnene in iz morske trave. Cene zmerne. Via Fonderia 3 2133

POZOR! Krone, korale, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, via Madonnina 10, I. 82

K sv. Miklavžu

priporočamo:

Kleinmayer & Bamberg: Umetniške knjige s slikami, zvezek I.-6 10 lir. Za primorsko deco «Malčki in palčki», priredil Francè Bevk, broš. 3 lire; Cvetko Golar «Bob za mladi zob», pesmi za mladino, vez. 4 lire; Čika Jova: Zmaj, Malaj, Malon in druge pesmi za deco, vez. 2'50 lire; Zvonček in Angeljček, letnik 1922 vezan in razne druge knjige za mladino prodaja knjigarna Katoliškega tiskovnega društva v Gorici. (732)

Važno za županstva, posojilnice, trgovce, odvetnike itd.

Priporočamo ravnokar izšel

POSLOVNI KOLEDAR

za leto 1923. 731

Cena L 5.—; več L 1.50 poštnine.

Dr. A. GRUSOVIN

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perfekcioniran na dunajskih klinikah.

Sprejema od 9—12 in od 3—7 ure.

Gorica (Piazza grande) Travnik 20, hiša Paternoli. 60)

Zobozdravniški ambulatorij

Stanko Perhavec

koncesijonirani zobotehnik

v SEŽANI

sprejema 724

vsaki dan izven nedelj in praznikov od 9-12 in od 3-4.

Izvršujejo se vsa dela po najmodernejšem sistemu in po znižanih cenah.

POHIŠTVO.

NOVI DOHODI: poročne sobe, solidno, slavonsko delo, javorjeve, črešnjeve, jesenove, mahagonijeve, hrastove L 1700, naslonjači L 48.—, Železne postelje s kovinasto vzmetjo L 150.—.

TÜRK, Via S. Lazzaro št. 10.

VELIKA IZBERA

Za pošiljatve na deželo najboljša, brezplačna embalaža.

LEPO POSESTVO 720

na glavni progi in cesti Ljubljana-Maribor, se takoj proda. Obstoji iz hše s tremi mebliranimi sobami, 11 johov njiv in travnikov, 1 joha vinograda, 41 johov gozda in 600 kom sadnih dreves Zraven se proda: 2 konja, 2 kravi, 8 prešičev 1500 l vina in sploh kar spada k posestvu. Reflektanti naj pišejo na naslov: **A. Meuz, Slovenska Bistrica, Sp. Štajersko,** Jugoslavija).

Dobre in moderne obleke

za moške, dečke in otroke v veliki izberi 58 po konkurenčnih cenah.

Adolfo Kostoris

Trst, Via Carducci 39.

Oglejte si izložbe, da se prepričate!

Trgovci in industrijalci POZOR! 20/24

Proda se radi odpotovanja dvonadstropna hiša v **sredini mesta Ljubljane** v najboljšem stanju s staro, upeljano, dobro idočo trgovino s špecerijo in deželnimi pridelki na zelo prometni točki.

Kupcu so trgovski lokali z elegantno upravo vred iz trdega lesa in skladišča **takoj na razpolago.** Lokali pripravni za trgovino z manufakturo, konfekcijo, železnino, usnjem, mesarijo in industrijo. Eksistenza zajamčena.

Ponudbe pod «450.000 dinarjev» na An. zav. Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ul. 5.

Srebrne krone in zlato plačujem po najvišjih cenah

ALOJZIJ POVH

Trst, Piazza Garibaldi št. 2

8 (prej Barriera)

Najvišje cene plačujem za

KOŽE

kun, zlatic, lisic, dihurjev, vider, jazbecev, mačk, veveric, krtov, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16 88

Sprejemajo se pošiljatve po pošti.

Krone in goldinarje

kupujem po cenah, ki jih drugi ne morejo plačati.

Trst, Via Pondares 6, I. nadstr. desno

PODLISTEK

Igralec, ki dobiva.

Spisal Mavricij Jókai

Iz madžarskega izvirnika poslovenil

Ivan Koštiál 51

Raztrganega, krvavečega, na begu kakor zasledovano zver . . . To je najopasnejša mamljiva podoba moža, ki ga kako deklé obožuje. — Dobro bi bilo, če ne bi sanjala o njem.

XVI. **Gusle.**

Grad ustoškega poglavarja še ni bil nikdar popisan niti narisan. Tujec, ki mu je bilo usojeno, da ga je videl, ni spregovoril kaj je videl; ima zelo dober vzrok, da molči: njegova glava je nataknjena na kol. Take glave so vedno krasile nadzidke vladikovega gradú. To je njegova ornamentika. — Ta grad ni v mestu Senju; vijugaste, globoke gorske steze držé tjakaj, po katerih še ni hodil noben konj (razen konja kraljeviča Marka, opevanega v pripovedkah; a to je bil seveda tak konj, ki je znal skakati z vrha na vrh), — in kjer se skalni hodnik odpira, se ti prikazuje globoka dolina, na čigar meglenem dnu leži grad, obkrožen s strmimi skalnatimi stenami, katerih vrhovi štrlé goli v oblake. V vsej dolini ni živega drevesa; le brinovo grmovje zeleni med skalami, ki ga koza ne more objedati. Tudi žitnega polja ni nikjer. Tu nihče ne dela; ne žanje, ne žanjejo. Vedno se le zabavajo in gostijo. Drugod delajo vsaj ženske; delo njih rok se opaža na vrtičku, ki so ga ugrabili skalam — tukaj pa tega ni; naloga ženske je zgolj ta, da bodi lepa; potem, da bodi hrabra. Z vezenjem in šivanjem si ne sme kaziti oči — zakaj teh je treba pri streljanju v tarčo. — Do grajskih vrat drži gori dolga vrsta stopnic, vrezanih v skalo; vse poslopje je jako podobno razvalini — goli zidovi; kup velikanskih kamenov, ki so eden na drugega nakopičeni in ki jih niti omet ne spaja. Izjemo dela le streha; neredni šperovci so iz prepererelih drevesnih debel, ki se jih še drži skorja; pokrita je streha tu s skodlami, tam z vinsko trto; en stolp je okrašen celó z bakreno streho — to so gotovo vzeli z dna kake galere, ki se je bila razbila. Krona severne baštije je pokrita z razpetimi ovčjimi kožami; iz masivnega oboka vhoda štrlé trije dolgi drogovi; na vsakega je nataknjena odrezana človeška glava; ena teh ima dolgo brado in turban, druga kratke brke in kalpak iz medvedje kože, tretja, na gladko obrita, ima rdečo, doli visečo čepico. — Torej cel političen program, jasno razumljiv. — Grajsko dvorišče je dovolj prostorno, kakor za ples takó za pretepe; — prisojno stran krasi trtova senčnica, ki ima vitice obrastene z mahom. Hodnik, ki tu pa tam takó razpada, da bi si človek lehkó vrat zlomil, drži iz enega dela gradú v druzega; sobe so znamenite v tem, da je sicer v stenah dovolj odprtin, toda nikjer ni duri in oken, ki bi se dala zapirati. V varstvo zoper mraz je tam kožuhovina in ognjišče. Kdo naj bi izključil čisti zrak iz hiše? Revmatizma Uskoki ne poznajo. — Le poglavarjeva spalnica ima duri; te so železne in imajo strelno linico. Postelje sicer v njej ni videti, ker na taki ne spava pri Uskokih niti kralj — pač pa so na tleh in na stenah celi kupi dragocenih perzijskih preprog in cela zbirka prekrasnega orožja. — Največja znamenitost v poglavarjevi spalnici pa je «drevó krónik». Na sredi dvorane stoji mogočno hrastovo deblo, ki sega z razprostrtimi vejami do stropa. To je gosto obloženo od vznožja navzgor s človeškimi uhlji, ki so z žreblji pribiti. In ustoški starci znajo povedati od kraja do konca, kateremu ubitemu sovražniku in v kateri bitki je bilo to ali ono uho odrezano: Benečanom, Avstrijcem, Turkom, Grkom, Španccm, Hrvatom, še celó zamorcem. Cel imenik — po uhljih! Hrast ima še dosti praznih vej, ki čakajo novih «napisov». — — — To je «zlata knjiga» ustoškega ljudstva, ki oznanjuje obenem tudi imena tistih junakov, ki so one sovražnike ubili.

(Dalje.)